

2021-01-08

Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2020 tecknat mellan södra hälso- och sjukvårdsnämnden och Bollebygds kommun

Om uppföljningen

Det lokala folkhälsoarbetet ska följas upp varje år. Frågorna i uppföljningen utgår från de samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete som undertecknats av södra hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunen.

Besvara frågorna kortfattat och hänvisa inte till eventuellt medsänt material. Om det finns ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet t.ex. verksamhetsberättelse, projekt, utvärderingar eller liknande, så kan dessa skickas in tillsammans med uppföljningen.

Mejla in uppföljningen till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen ska även skickas till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd. Om den ekonomiska redovisningen inte är helt klar den 25 januari, skriv i in det preliminära resultatet i del 4 ”Ekonomisk redovisning”. Ange där även datum när ni skickar in det slutgiltiga resultatet. Detta får senast vara den 28 februari.

1. Utgångspunkter för folkhälsoarbetet.

Beskriv kortfattat kommunens utgångspunkter för folkhälsoarbetet

Styr-/måldokument som folkhälsoarbetet utgår ifrån och var de är beslutade:

Vision Bollebygd 2025 – Visionen talar om var kommunen vill befinna sig år 2025. Visionen är grunden för styrningen av kommunen och har bred politisk förankring. Beslutad av Kommunfullmäktige.

Mål och budget för Bollebygds kommun, 2019-2021 – Framtagen av mandatperiodens styre. Beslutad av kommunfullmäktige 2018-12-13.

Kommunens prioriterade områden och grupper:

Kommunfullmäktiges övergripande mål för Bollebygds kommun 2019-2021:

- Arbete och företagande
- Trygghet, uppväxt och åldrande
- Miljösmart kommun

Målområden för folkhälsoarbetet i Bollebygds kommun 2020:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Hälsöfrämjande livsmiljö
- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS)
- Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation

Den målgrupp som prioriteras främst är barn och unga

2. Utvecklingsområden utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument samt samverkansavtalet om lokalt folkhälsoarbete.

Folkhälsoarbetet ska enligt avtalet ha en politisk styrning och bedrivas strategiskt. Under avtalsperioden ska fokus vara på följande utvecklingsområden:

- att integrera folkhälsoperspektivet i kommunens ordinarie verksamhet
- att de insatser som görs främjar utvecklingen av och förutsättningarna för en jämlik hälsa
- att främja och utveckla prioriterade gruppers inflytande och delaktighet i de insatser som görs.

a) Styrning, ledning och organisering

Beskriv kort och övergripande hur folkhälsoarbetet styrs, leds och organiseras.

Kommunstyrelsen ansvarar för folkhälsoarbetet i Bollebygds kommun och beslutar årligen om inriktningen för arbetet via den gemensamma verksamhetsplanen mellan HSNS och kommunen. Folkhälsostrategen organiserar folkhälsoarbetet samt tar fram underlag för beslut. Folkhälsostrategen är placerad på kommunstyrelseförvaltningen, direkt under kommunchefen. Det sker en löpande rapportering till kommunstyrelsen hur folkhälsoarbetet går, samt i samband med uppföljningen av samverkansavtalet. För planering och genomförande av insatser använder folkhälsostrategen befintliga arbetsgrupper och nätverk som berörs av frågan. Om det inte finns en befintlig arbetsgrupp brukar kommunledningsgruppen utse lämpliga funktioner som folkhälsostrategen kan samarbeta med.

b) Integrering av folkhälsoperspektivet i ordinarie verksamhet

Besvara följande påståenden där <i>grönt</i> betyder helt integrerat, <i>gult</i> på väg mot integrering och <i>rött</i> inte alls integrerat.	Grönt	Gult	Rött
Folkhälsoperspektivet är integrerat kommunens ordinarie verksamhet.		X	

Skriv en kort förklaring till valet av färg.

Flera steg har tagits för att integrera folkhälsoarbetet i ordinarie verksamhet, men arbetet är ännu inte i mål.

Under 2020 tillträdde en ny kommunchef i Bollebygd. Ett möte har ägt rum mellan kommunchef, folkhälsostrateg och regionutvecklare från koncernkontoret med syfte att diskutera det gemensamma folkhälsoarbetet. På mötet lyftes vårt särskilda fokus på att integrera folkhälsa i kommunens ordinarie verksamhet. Det har även förts samtal mellan kommunchefen och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) i samband med framtagande av nya samverkansavtal.

I september 2020 anordnades en workshop om folkhälsa tillsammans med regionutvecklare på koncernkontoret Västra Götalandsregionen. Deltagare på workshopen var kommunstyrelsens arbetsutskott, förvaltningscheferna och kommunchefen. Under workshopen diskuterades hur folkhälsa berör samtliga förvaltningar och hur integrationen av folkhälsa i ordinarie verksamhet kan ske.

Folkhälsostrategen har haft en dialog med förvaltningscheferna i samband med framtagande av verksamhetsplan 2020. Gemensamma insatser och mål har tagits fram gällande utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Vad gäller samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetet fortlöpt enligt tidigare arbetssätt med samarbete inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet samt via ungdomsrådet. Samarbete och dialog har skett kontinuerligt mellan folkhälsan och förvaltningarna under 2020.

c) Beskriv hur det lokala folkhälsoarbetet utformats för att minska skillnader i hälsa. Beskriv också hur ni arbetar för att nå kommunens prioriterade grupper i syfte att minska skillnader i hälsa.

Kommunens prioriterade målgrupp inom folkhälsoarbetet är barn och unga. De insatser som görs syftar till att stärka barn och ungas uppväxtvillkor samt stärka deras inflytande och delaktighet. Det görs både universella och riktade insatser, ibland behöver man göra olika för att uppnå lika.

Ett par exempel är föräldraskapsstöd och arbetet med unga i riskzon inom SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid). Det har även varit stort fokus på kraftsamlingen för fullföljda studier eftersom utbildning och arbete är två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap (insatser inom fullföljda studier beskrivs närmre under rubrik 2f). Folkhälsostrategen var också aktiv i förarbetet inför Bollebygds Pridefestival 2020. Festivalen fick dock ställas in med anledning av Covid-19.

En viktig uppgift för folkhälsostrategen är att i samverkansgrupper och i olika sammanhang bidra med sin kompetens för att påverka och integrera folkhälsoperspektivet i kommunens verksamheter. Ju fler verksamheter som arbetar för att minska skillnader i hälsa, desto större genomslagskraft.

d) Beskriv hur ni främjat och utvecklat kommunens prioriterade gruppers möjligheter till delaktighet och inflytande.

Barn och unga har involverats i flera av kommunens besluts- och planeringsprocesser. Varje år genomförs en demokratisatsning som innebär att barn och unga från alla skolor i kommunen, samt gårdsråd och ungdomsråd får bestämma vad som ska göras med 100 000 kronor. Satsningen syftar till att öka kunskaperna om den demokratiska processen, samt att barn och unga ska känna sig delaktiga i kommunens utveckling (*Demokratisatsningen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel*).

Kommunen har ett aktivt ungdomsråd. Folkhälsostrategen träffar rådet ungefär en gång i månaden för att hålla en regelbunden dialog. Rådet är involverat i kommunala besluts- och planeringsprocesser bland annat genom att vara remissinstans när samhällsbyggnadsförvaltningen tar fram nya detaljplaner och planprogram. Rådet lämnar förslag och idéer till kommunen via sina mötesprotokoll.

e) Samarbete med vårdaktörer i det gemensamma lokala folkhälsoarbetet och i vilka forum det sker.

Markera vilka vårdaktörer ni samarbetar med i det gemensamma folkhälsoarbetet. **Grönt** = Vi har ett systematiskt samarbete. **Gult** = Vi är på väg mot ett systematiskt samarbete. **Rött** = Vi har inget systematiskt samarbete. Ange i "Kommentarer" vilka områden ni samarbetar inom och hur ni upplever att samarbetet fungerar: "fungerar bra", "under utveckling", "fungerar inte bra".

Aktör	Grönt	Gult	Rött	Forum för samverkan + eventuella kommentarer
Primärvård	X			Fungerande närvårdssamverkan, samt samverkan kring målgruppen äldre
Barnmorskemottagning (BMM)			X	Varken kommun eller BMM har initierat kontakt. BMM är inte med i närvårdssamverkan.
Barnvårdscentral (BVC)	X			Fungerande närvårdssamverkan samt lokalt nätverk föräldraskapsstöd
Tandvård		X		Kontakt och intresse finns mellan parterna, men det har inte mynnat ut i någon samarbetsform.
Ungdomsmottagning	X			Fungerande närvårdssamverkan

Klicka här för att ange text.

f) Beskriv om och hur det lokala folkhälsoarbetet, inom ramen för folkhälsoavtalet, bidragit i arbetet med att öka andelen elever med fullföljda studier.

Flera olika insatser har genomförts med syfte att öka andelen elever med fullföljda studier.

Rörelseaktivitet i skolan: Kommunen ansökte om särskilda medel för rörelseaktivitet på schemat från regionen, ansökan beviljades. I samarbete med RF Sisu Västra Götaland har därmed en satsning på rörelseaktivitet i skolan genomförts på Töllsjöskolan och Örelundskolan. Rörelsesatsningen i skolan är en satsning för att förbättra folkhälsan, välbefinnandet och skapa förutsättningar för fullföljda studier. Målgruppen har varit alla barn, men framförallt barn som rör sig för lite. Tanken med satsningen har varit att förändra kulturen så att rörelse blir ett stående inslag i skolvardagen.

Båda skolorna har bildat arbetsgrupper som aktivt arbetat med satsningen. Personal har avsatt tid varje vecka för att planera rastaktiviteter. All personal på skolorna har deltagit under tre utbildningstillfällen som RF Sisu Västra Götaland har anordnat (Rörelseförståelse del I, II, III.).

Resultat Töllsjöskolan: Töllsjöskolans pedagoger utför dagligen rörelsepauser i klassrummet. Skolan erbjuder organiserad rastverksamhet ledd av idrottslärare 3ggr/v, 60 min/ tillfälle. Där deltar förskoleklass till årkurs 6. Eleverna tar eget ansvar i att skapa egna aktiviteter ifall rastaktiviteten inte lockar. Skolan erbjuder en mer rörelseinspirerande skolgård genom målade motorikbanor. Fritidshemmet erbjuder prova-på-idrott i idrottshallen 2ggr/v. Personal har pratat mycket med barnen så att de har en ökad förståelse för rörelse. Elever har vågat mer och fler deltar i aktiviteter.

Resultat Örelundskolan: Skolan erbjuder elever en aktiv rast med diverse utmaningar och lekar 5ggr/v. Örelundskolan har skapat en mer rörelseinspirerande skolgård, motorikbana över hela skolgården är påbörjad, arbetet fortsätter under 2021.

Anknytning: I samarbete med utbildningsförvaltningen har en omfattande satsning pågått gällande anknytning i förskolan 2018-2020. Under 2020 skulle all förskolepersonal få ta del av en föreläsning samt workshop om anknytning, men insatsen fick ställas in med anledning av pandemin. Förhoppningsvis kan den genomföras under 2021. Förskolan har arbetat fram en ny inskolningsrutin, där kunskaperna om anknytning tagits tillvara. Rutinen kommer att implementeras under 2021.

Ungas trygghet på nätet: I samarbete med utbildningsförvaltningen har insatser genomförts gällande ungas trygghet på nätet, med syfte att motverka psykisk ohälsa och skapa förutsättningar för fullföljda studier. Carolina Engvall föreläste för elever på högstadiet, säkra elever online. Elevhälsopersonal har deltagit i webinarier om "säkra varje unge". Skolan erbjöd en digital föreläsning med Carolina Engvall riktad till föräldrar under oktober. Allt som var planerat att genomföras kring ungas trygghet på nätet kunde inte göras med anledning av Covid-19, varpå vissa medel för insatsen överförs till verksamhetsår 2021.

g) Folkhälsostратегens yrkesroll

I din yrkesroll som folkhälsostратег, ge exempel på processer och aktiviteter där du/ni har varit:

Drivande: Driver arbetet med ungdomsdemokratin, utvecklingen av föräldraskapsstöd, samverkan kring målgruppen äldre för att öka tryggheten och motverka psykisk ohälsa. Drivande inom det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet tillsammans med säkerhetschefen i kommunen. Drivande främst i början av satsningen gällande ungas trygghet på nätet.

Deltagande: Rörelseaktivitet i skolan, anknytning i förskolan, drogfri skolavslutning, grannsamverkansarbetet tillsammans med polisen (planerade för träff i våras som fick ställas in). Deltagit i närvarandsamverkan både i lokala ledningsgruppen och i den lokala arbetsgruppen "barn och unga samt funktionsnedsättning. Deltagit i arbetet med att utarbeta det nya samverkansavtalet angående lokalt folkhälsoarbete.

3. Insatser inom ramen för folkhälsoavtalet

Beskriv kort och övergripande årets insatser, inom ramen för folkhälsoavtalet, som skett inom respektive målområde. Ange de mål som målområdet har utgått ifrån. Kopiera och använd en mall per målområde.

Målområde:

Barn och ungas uppväxtvillkor

- Erbjudna föräldraskapsstöd till alla föräldrar med barn upp till 18 år
- Fullföljda studier
- Ungas inflytande och delaktighet i kommunens beslutprocesser

Insatser:

Föräldraskapsstöd

- Nätverksträffar både lokalt och regionalt; kommunen, regionen och svenska kyrkan samverkar för att kunna erbjuda ett samlat föräldraskapsstöd vid barnets alla åldrar. Nätverket uppdaterar information på hemsidan och i en broschyr som delas ut i väntrum mm.
- En digital kurs i föräldraskapsstöd, Aktivt Föräldraskap. 20 platser. Kursen började i november och pågår i 6 månader. Uppföljning sker under 2021.
- En nyutbildad handledare i Aktivt föräldraskap.

Fullföljda studier

- Föreläsning och workshop om anknytning skulle ha ägt rum på kompetensutvecklingsdag för all förskolepersonal, men fick ställas in med anledning av Covid-19. Folkhälsomedel överförs till 2021 för att förhoppningsvis kunna genomföra föreläsningen då istället. Ny inskolningsrutin har arbetats fram under året och implementeras i verksamheterna 2021.
- Rörelseaktivitet i Örelundskolan och Töllsjöskolan, se mer information under rubrik 2f.

Ungas inflytande och delaktighet

- Regelbundna möten med ungdomsrådet (9 möten under 2020), bland annat med syfte att öka ungas involvering i kommunala besluts- och planeringsprocesser.
- Demokratiprocess där barn och unga i kommunen får bestämma vad som ska göras med 100 000 kronor. Samtliga skolor deltog i satsningen tillsammans med gårdsrådet och ungdomsrådet (*Demokratiprocessen görs utanför avtalet och finansieras av kommunens egna medel*).

Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa

Ja X

Nej

Om ja, i så fall vilka grupper?

Kommunens prioriterade målgrupp 2020 är barn och unga. Samtliga insatser riktar sig till målgruppen (direkt eller indirekt) i syfte att stärka barns uppväxtvillkor och deras möjlighet till delaktighet och inflytande. Stort fokus har legat på kraftsamlingen för fullföljda studier eftersom utbildning och arbete är två av de viktigaste faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap

Målområde:

Hälsofrämjande livsmiljö

- Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete
- Samverkan äldre

Insatser:

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete:

- Kommunen har deltagit i det nystartade nätverket för brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i Sjuhärad. Nätverket gör det möjligt att arbeta resurseffektivt med utmaningar och utvecklingsområden som kan hanteras gemensamt.
- Arbete har bedrivits inom kommunens organisation för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Möten med den strategiska beredningsgruppen och med arbetsgruppen SSPF. Nuvarande organisation ses över i slutet av 2020 i syfte att förbättra och effektivisera arbetet. Under året har regelbunden samverkan skett med polis, Länsstyrelse och föreningsliv.
- I samarbete med polisen planerades en grannsamverkansträff under våren, den fick ställas in med anledning av Covid-19.
- Kompetenshöjande insats för politiker och tjänstemän med anledning av att barnkonventionen blivit lag. Fokus på att inkludera barnrättsperspektivet i de kommunala besluts- och planeringsprocesserna. Åsa Ekman från rädda barnen höll i föreläsningen.
- Ungas trygghet på nätet, se mer information under rubrik 2f.

Samverkan äldre

Arbetet med att utveckla den uppsökande verksamheten med syfte att informera äldre om vad som erbjuds inom förebyggandeverksamheten har inte kunnat genomföras med anledning av Covid-19. Folkhälsomedel för insatsen överförs till 2021.

<p>Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa</p> <p style="text-align: right;">Ja X   Nej</p> <p>Om ja, i så fall vilka grupper?</p> <p>Utgångspunkten är att allt trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbete bidrar till tryggare och bättre uppväxtvillkor för barn och unga i kommunen. SSPF är specifikt inriktat på barn och unga i riskzon. Den kompetenshöjande insatsen om barnkonventionen syftar till att ge beslutsfattare ökade kunskaper och förutsättningar att ta beslut i riktningen att förbättra levnadsvillkoren för barn och unga.</p>

<p>Målområde: Alkohol, narkotika, dopning, tobak, och spel (ANDTS)</p>
<p>Insatser: Minska bruket av ANDTS hos unga i kommunen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den drogfria skolavslutningen "Schools out" blev inställd i år, med anledning av pandemin. Istället genomfördes ett enklare arrangemang för att förhindra alkoholkonsumtion bland ungdomar. I Samarbete med föreningar, förvaltningarna och Europa Direkt Sjuhärad kunde ungdomarna erbjudas grillning, handboll, tipspromenad mm. Nattvandrare, personal och vårdnadshavare rörde sig ute under kvällen. - Kommunen har deltagit i Länsstyrelsens arbete mot langning för att förhindra alkoholbruk hos minderåriga. Kommunen har spridit informationen via hemsidan, affischering och utskick i befintliga nätverk med särskilt fokus vid lov och storhelger. - ANDTS-information till föräldrar/vårdnadshavare i syfte att stärka föräldrarna i att ha ett restriktivt förhållningsätt kring ANDTS till barn och ungdomar via brevutskick. Föreläsning har ej kunnat genomföras med anledning av pandemin, folkhälsomedel för detta överförs till 2021.

<p>Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa</p> <p style="text-align: right;">Ja X   Nej</p> <p>Om ja, i så fall vilka grupper?</p> <p>Det drogförebyggande arbetet är främst inriktat på målgruppen barn och ungdomar. Genom tidigt förebyggande insatser kan missbruk förhindras. Missbruk är förknippat med utanförskap och allvarliga sociala konsekvenser.</p>

<p>Målområde: Främja folkhälsoinsatser hos förening och frivilligorganisation</p> <p>- Ökad samverkan och spridning av folkhälsoarbetet</p>
<p>Insatser:</p> <p>I samband med vårdialogen ansåg HSNS att kommunen avsätter en för stor andel av folkhälsans budget till sökbara medel i förhållande till total budget. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade att avslå de ansökningar om folkhälsomedel som inkommit från föreningar då de inte ansågs uppfylla kriterierna. Kommunen ansökte i juni till HSNS om att få omfördela medel i folkhälsans budget, ansökan beviljades.</p> <p>Den insats som är planerad för dessa medel är att stödja utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen i arbetet med att hitta en gemensam evidensbaserad och systematisk metod för att arbeta med familjer som har behov av stöd. Föräldrar söker oftast stöd på olika arenor när det uppstår problem runt sina barn och då är det bra om kommunen använder samma modell i våra olika verksamheter. Genom att stärka föräldrars strategier och ledarskap skapas förutsättningar för fler barn att må bra och kunna fullfölja sina studier.</p> <p>Insatsen är således att starta en styrgrupp som kartlägger nuläge och utreder metod med fokus på Family chek up. Styrgruppen planerar för utbildning av handledare och implementering av den metod som väljs.</p> <p>Insatsen har med anledning av Covid-19 inte påbörjats under hösten 2020. Folkhälsomedel för insatsen flyttas till 2021.</p>
<p>Har målområdet genomförts med utgångspunkt från kommunens prioriterade grupper för att minska skillnader i hälsa</p> <p style="text-align: right;">Ja   Nej</p> <p>Om ja, i så fall vilka grupper?</p> <p><i>Insats ej genomförd</i></p>

4. Ekonomisk redovisning

Denna redovisning avser uppföljning av utfall i förhållande till budgetunderlag.

Den ekonomiska redovisningen är **slutgiltig** **preliminär***

*=ange datum när ni skickar in den slutgiltiga redovisningen (senast 28 februari): _____

	Budget			Utfall		
	HSN	Kommun	Övrigt	HSN	Kommun	Övrigt
Ingående från föregående år:	0	0				
Folkhälstjänst	382 000	254 500		337 434	227 000	
- lön (inkl. lönebikostnader)						
- omkostnader (admin., kostnader, resor, kurser etc.)		2 500			0	
Folkhälsoinsatser enligt plan för folkhälsoarbete:	(131 978)	(131 978)		(50 060)	(50 060)	
Barn och ungas uppväxtvillkor	38 500	38 500		23 430	23 430	
Rörelseaktivitet i skolan			120 000*			120 000*
Hälsofrämjande livsmiljö	28 500	28 500		22 630	22 630	
ANDTS	24 478	24 478		4 000	4 000	
Sökbara medel, föreningar	40 500	40 500		0	0	
SUMMA	513 978	388 978	120 000*	387 494	277 060	120 000*
Kvarvarande medel:				126 484**	111 918	0
				(Tjänst: 44 566 kr, Insatser 81 918 kr)	(Tjänst: 30 000 kr, Insatser 81 918 kr)	

*se kommentarer kring den ekonomiska redovisningen nedan

**se kommentarer kring den ekonomiska redovisningen nedan

Kommentarer kring den ekonomiska redovisningen:

*De medel som redovisas under "övrigt" (120 000 kr) avser de särskilda medel som har använts till rörelseaktivitet i skolan. Kommunen beviljades 60 000 kr från regionen och har motfinansierat med samma summa.

**Kommunen har ansökt om att få flytta över 82 000 kr till 2021 med anledning av insatser som inte kunnat genomföras pga Covid-19, ansökan har beviljats. Kommunen har återbetalat medel till HSNS för tjänsten (44 566 kr) med anledning av att vikarierande folkhälsostrateg bara arbetade 30 % med folkhälsa under augusti och september 2020.

5. Övrigt